

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

61. letnik.

*) Gorska jezera v Tatrah. — Op. prel.

Sestavljanje volilnih imenikov.

Od 2. februarja skozi 31 dni županstva na novo sestavljajo volilne imenike. Osnova jim je stari volilni imenik. Sedaj je predpisan skupen volilni imenik za vse volitve: v narodno, oblastno in sresko skupščino in v občinske odbore. Ta skupni volilni imenik je dvojni: a) stalni volilni imenik, b) abecedni volilni imenik.

V stalne volilne imenike se vpisujejo uradoma vsi, ki imajo po zakonu volilno pravico, ako so najmanj šest mesecev nastanjeni v tej občini. To ne velja za državne uslužbence. Uradniki in vobče vsi javni uslužbenci se vpisujejo v volilne imenike one občine, v kateri stalno živijo, brez ozira na to, kje prejemajo plačo in ali je njih službovanje zvezano s potovanjem.

V občinah, kjer je več volišč, je prirediti volilni imenik v posebnih zvezkih za vsako volišče.

V občinah, ki so sestavljene iz več sel (katastrálnih občin), je prirediti volilni imenik v zvezkih za vsako selo posebej.

Na koncu imenika se označi z besedami število vpisanih volilcev in število listov imenika. Potem se postavi številka in datum, občinska komisija ga podpiše in pritiska nanj pečat. Stalni volilni imenik mora biti označen in od krožne sodnije potrjen kot stalni volilni imenik; lahko pa seveda navaja volilce v abecednem redu.

Poleg stalnega volilnega imenika mora občinska komisija sestaviti tudi skupen abecedni imenik vseh volilcev v občini; v tem imeniku se zraven imena vsakega volilca označi stran in številka volilnega imenika, pod katero je volilec vpisan v volilni imenik.

Stalni in abecedni volilni imenik je spisati v dveh izvodih.

Župan, oziroma občinski urad, je po določilih zakona dolžen pri sestavi vpisati uradno — torej brez reklamacije (zahteve) — v volilni imenik vse tiste možke, ki do sedaj niso bili vpisani, so stari 21 let, so naši državljani ali pa Slovani po jeziku in plemenu ter bivajo šest mesecev v občini. Vojake, ki so odslужili svoj rok, vpisuje županstvo uradoma v volilni imenik po odslужitvi roka.

Največkrat naletimo pri sestavi volilnih imenikov na sledeče napake:

1. Volilni imeniki niso označeni kot stalni.
2. Vpisi volilcev so površni, ker se čisto nepravilno napiše krstno ali celo rodbinsko ime in poklic, posebno pa napačna hišna številka.
3. Županstvo, ki bi namenoma zanemarilo uradno dolžnost, izvršiti vpise in izbrise v volilnih imenikih, lahko zadenejo visoke denarne in težke zaporne kazni. Če občina ne vpošlje volilnih imenikov v potrditev okrožnemu sodišču, lahko to župana ovadi drž. pravdnistvu in pošlje na stroške župana posebnega uradnika.

Somišljeniki!

Sedaj, od 2. februarja do 3. marca, sestavljajo županstva na novo volilne imenike. Skrbite, da Vas županstvo vpiše v novi volilni imenik! Gotovo pa se radi vpiša v volilni imenik javite pri županstvu vsi tisti, ki ste: 1. bili do zdaj izpuščeni, 2. ste se priselili v občino in že stanujete tam 6 mesecev, 3. boste do 3. marca 21 let stari, 4. vojaki, ki ste ali boste do 3. marca odslужili svoj rok. Za vsak slučaj si pripravite uradno potrdilo, da ste dovršili do 3. marca 21 let (krstni list, ali krstni izpisek, šolsko izpričevalo, del. knjižico ali drugo listino, ki je sestavljena na podlagi krstnega lista)! (Glej članek v današnjem »Gospodarju«: »Sestavljanje volilnih imenikov!«)

Bratovščina sv. Cirila in Metoda.

Škof Anton Martin S'omšek je slovel in še slovi ne samo pri nas, temveč daleč po krščanskem svetu. Kar je pa slavo njegovega imena zaneslo najdalje, je »Bratovščina sv. Cirila in Metoda«. Ustanovil jo je leta 1851. Kot dober katoličan in dober Slovan je iz srca želel, da bi že skoro prišel srečni čas, ko bodo vsi otroci matere Slave združeni v eni sveti katoliški in apostolski cerkvi. Zato je val bil poleg Slovencev Hrvat, Čehe, Poljake, pa tudi druge

je zgrudil na dračje, ki je ostalo tu od zadnjega prenočevanja rokovanjcev ali strelecev, ter obležal.

Takrat — a Bog ne daj, da morda v mrzlici od rane ali po božji volji — je videl, česar ni videl še noben horal.*)

Bil je tako slab vsled izgube krvi, da ni mogel gibati niti roke niti noge. Naenkrat pa se mu je zdelo, — bilo je po solnčnem zahodu v temi, ker je bil dan meglen in je pršlo — da se je neka senca prikazala med vrati, čeprav so bila zaklenjena, in takoj nato druga. Ena je obstala na levi, druga na desni strani vrat.

»Smrt«, je pomislil Samek. »A čemu za vrata bi prišli dve, saj vendar ena zadostuje vsemu svetu, kraljem, škofom in doktorjem, tembolj kakemu kmetu tega pa tudi ni še nihče slišal, da bi bili dve smrti, ali da bi smrt hodila v dveh osehah...«

A takoj je izprevidel kdo je prišel, kajti senca, ki je stala na levi pri vratih, je rekla:

»Duša človeška, pojdi z menoj!«

In ta glas je bil tak, kakor bi bila zaškrpala nemazana os.

»Oho!« je pomislil Stanek in vztrepetal. — »To je gotovo hudobec in druga je gotovo smrt, ali pa njegov pomagalec.«

Ta hip pa se je oglašila senca, ki je stala na desni strani vrat: »Duša človeška, pojdi z menoj!«

Ta glas pa je zvenel kakor zvonček v cerkvi.

Zato se je Samek razveselil, kajti spoznal je, da ni niti hudobecv pomagalec, niti smrt, ker ta dva bi ne imela

katoličane, naj se pridružijo njegovi bratovščini ter z molitvijo in miloščino delajo za cerkveno zedinjenje. Dolgo je ta bratovščina res lepo cvetela ter dosegla do 190.000 udov. Toda po Slomškovi smrti je začela stopati nekoliko bolj v ozadje. Ni bilo človeka, ki bi tako gorel za njo kakor njen ustanovitelj, pa tudi politika ji ni bila prijazna.

Na Velehradu v Moravi, kjer je grob sv. Metoda, pa se je leta 1891 ustanovilo »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda« po vzorcu Slomškove bratovščine. Ta pobožna družba se lepo razvija in lani se ji je pridružila tudi stara Slomškova bratovščina. Apostolstvo in bratovščina torej odslej delujeta popoinoma enako, imata iste odpustke, sta torej eno in isto; le v lavantinski škofiji smo ohranili ime »bratovščina« iz poštenja do Slomškove ustanove.

Ze Slomšek je do smrti vsako leto v »Zgodnji Danici« poročal, kako se bratovščina razširja in kakšne uspehe da ima delo za zedinjenje. Tudi zadnja leta je ljubljansko »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda« razpošiljalo letno poročilo »Kraljestvo božje«. Letos bomo 1100letnico rojstva sv. Cirila proslavljali v cerkvi in v društvih, poročali bomo sredi avgusta na Velehrad. Storit pa hočemo tudi vse, da ne bo več hirala »Bratovščina sv. Cirila in Metoda«. Zato začne glasilo Apostolstva in Bratovščine »Kraljestvo božje« izhajati šestkrat na leto. Kjer je bratovščina že ustanovljena, bodo dobivali na deset plačujočih udov po en izvod zastoj. Kdor list posebej naroči, plača na leto 10 Din. Uprava je v Mariboru, Koroševa ulica 12.

Te dni dobijo vsi župni uradi nekaj iztisov prve številke. Vzemite, preberite, list se vam bo gotovo priljubil. Ne pustite nobene številke, da bi kje obležala!

Ceravno je dandanes tolika poplava z listi, upamo, da dobri, katoliški stvari ne bomo škodovali, ampak le vzbudili večjo požrtvovalnost pri tistih, ki pač morejo. Gre za Slomška, gre za naše slovenske brate! Delo za zedinjenje vzhodne in zapadne cerkve je bolj naše kot marsikatero drugo. Kakor vemo in moremo, nadaljujmo delo sv. Cirila in Metoda — pod varstvom božje Matere!

Kaj je novega?

Slovenska žena! Pri pravkar končanih volitvah so protiljudske svobodomiselnice stranke dosegle tisto malo uspeha le s pomočjo svojega časopisa, s katerim so našo deželo kar preplavile. Spomni se, slovensko žensstvo, da bi se jim niti to malo ne bilo posrečilo, ako bi bile me proti tej kugi uporabile močno in edino pravo orožje, ki ga imamo: da z dobrim tiskom premagamo slabega. Vprašajmo se: Koliko smo pridobile novih naročnikov za Mohorjevo družbo? Koliko novih naročnikov za »Slovenca«? »Domoljuba«, »Slovenskega Gospodarja«, »Pravico« itd.? Slovenska žena, skrbi, da ne bo slovenske hiše, v kateri bi ne bilo vsaj enega od naštetih političnih listov!

Redkost vinčarjev. Jubilej. Pri g. dr. Reiserju v Pekrah obhaja uslužbeni viničar Jožef Tertinek dne 2. svečana t. l. ne samo svojo zlato poroko z njegovo še krepko in pridno ženo Marijo, rojeno Tarkuš, ampak tudi 50letnico svojega neumornega in zvestega delovanja pri rodbini g. dr. Reiserja. Čestitamo!

Dve težki nesreči. V mariborsko bolnico je pripeljal rešilni oddelek dve težko ponesrečeni osebi. Posestnik A. Laufer iz Strihovec pri St. Ilju je po nesrečnem slučaju izgubil desno roko. Ma'lo kasneje, ko je rešilni avto odšel v St. Ilj, se je ponesrečil v Mariboru v neki mizarski delavnici zaposleni pomočnik Stanko Kumer. Stroj mu je zmečkal levo roko. Ker je rezervni rešilni avto v popravilu, so morali prepeljati Kumerja v bolnico z avtom požarne brambe.

V bolnici aretiran. V mariborski bolnici se je zdravil neki Alojzij Grile, katerega zasleduje sodišče v Zagrebu radi tatvine. Mariborska policija je doznala za Grileca ter ga je, ko bi moral ozdravljen zapustiti bolnico, aretirala in izročila zagrebškemu sodišču.

Kako smo volili pri Spodnji Sv. Kungoti? Tudi tu pri Spodnji Sv. Kungoti in na Pesnici smo po več letih sprevideli, da samostoina (Radičeva) ter demokratska stranka nista za naše ljudstvo. Radi tega smo zapustili te ničvredne stranke in smo letos skoro vsi volili edino pošteno Slov. ljudsko stranko. Izvolili smo si našega Supaniča iz Vajna in Šerbineka iz Vrtič. Veseli smo tega vsi! — Vprašamo pa Vas, ali sme g. nadučitelj s pomočjo šolskih otrok agitirati

tako lepega glasu. Tudi to ga je pomirilo, da je ta senca videti jasnejša nego prva.

Samek si je dobro ogledal oba, saj je imel bistre, strelske oči, in razpoznal je velike perutnice nad glavo enega in drugega, a tisti jasnejši je imel krila kakor lastovka, a drugi kakor netopir. Sedaj je Samek tudi vedel, da sta to angel in hudobec.

»Po mojo dušo sta prišla«, je rekel sam pri sebi. »Kateri bo neki močnejši?«

Hudobec pravi: »Duša človeška — moja si!«

Takoj nato pa angel: »Ne tvoja, ampak moja!«

»Moja!«

»Ne, moja!«

Pričela sta se prepirati.

»Kradel je«, pravi hudobec.

»Vsak kmet krade. Če ne ukrade ta, ukrade drugi«, pravi angel.

»Pil je.«

»Pil je za svoje! Ali si mu kaj posodil?«

»Dekleta je hodil gledat, ko so se kopala.«

»Tudi ti bi jih rad gledal, nesnaga. Kar tiho!«

»Že tri leta se ni izpovedal.«

»To je skrb duhovnika, ne tvoja. Zato je pa župnik v Hoholovu.«

»Nag'e jeze je, kolne.«

»Pa tebe! Dobro dela!«

»Svetnikom ne zaupa.«

»Saj tudi oni njemu ne. To dobro vem, ker smo tova-

riši, ti si jim pa za podznožje.«

za samostalno demokratsko stranko. Šolski otroci so namreč prenašali agitacijske lističe za liberalce. Stariši zahtevamo, da učitelji ne uganjajo politike. Šola je naša, in tudi otroci so naši.

Kaj je v Svečini novega? Demokrati so pri nas dobili 60 glasov samo radi tega, ker se je za vsak glas delilo po več kil moke in tudi denar. Ali sedaj so vsi tisti, ki so kupovali kroglice, strašno žalostni in se zelo kislo držijo. Cel teden so že pili na račun zmage, ali v nedeljo in ponedeljek po volitvi so bili demokrati kar plavi od jeze. Zelo veseli smo, da je izvoljen naš Šerbinek za deželnega poslanca. Šerbinek je bil postavljen samo za namestnika, a je izvoljen za poslanca. A Smonig je bil kandidat, a je propadel. Pomilujemo njega in onih 60 volilcev, ki so se dali zapejati k tako žalostni stranki, kakor je samostojno-demokratska. Čudimo se, da se nekateri dobri možje iz Spičnika in grajski viničarji niso sramovali voliti zapravljeve našega denarja — demokrate.

Pri Sv. Trojici v Slov. gor. smo z nestrpnostjo čakali, kako bodo izpadle volitve. Saj je bil v naši fari glavni kandidat Gorišekove demokratske stranke doma. A ogromna večina je kljub temu volila našo stranko. Škoda za Vračiča, da se je udinjal znanemu Milanu! Pametni možje so mu svetovali, naj se otrese samostojnih demokratov. Ali — sladke obljube Milanove so ga premotile. G. Vračič bi vendar moral sprevideti, da samostojne demokratske stranke pošteni ljudje nikjer ne marajo. To je velikosrbska stranka. Na milijone našega denarja nam je Slovencem zapravila. Iz Slavenske banke je jemala denar za agitacijo. Ljudje so pa prišli na nič. Tako je, g. Vračič! Čestitamo Trojčanom, da niso volili z Gorišekom!

Zapltnikom v svarilo! Naši politični nasprotniki se kaj radi poslužujejo obrekovanja in zahrbtnega natolcevanja, da bi na ta način onesnažili ime in čast naših pristašev in borec. Posebno pred volitvami so poklicni obrekovalci noč in dan na delu, da bi s svojim umazanim orožjem škodovali naši stvari. In na žalost je te zapltnike jako težko pritrati pred sodišče, da bi prejeli zasluženo plačilo, ker iz obličja v obličje jim upade ves pogum in svoje besede talijo, kakor kača rep. Človek ve, kje je izvor nesnage, pa je vseeno navadno ne more zadušiti, ker ljudje neradi hodijo pričevati pred sodišče. Značilno za te metode političnega boja naših nasprotnikov nudi obrekovalna gonja proti našemu neutrudljivo agilnemu delavcu, g. Franu Štipica, notarju pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Ko je moral radi težke bolezni lanske leto na daljši dopust, so naši politični nasprotniki raztrosili o njem najneverjetnejše vesti, ki so pravo merilo njihove nebrzdane osebnost-strankarske mrznje in zlobe. Ko pa je g. notar okreval in zopet prevzel posle v svoji pisarni, so nasprotniki seveda utihnili. Toda beseda je kakor plaz: enkrat izprožena, se vala dalje in zavzema vedno večji obseg in težko jo je zaustaviti. Da bi seveda javno ponovili ali preklicali svoje popolnoma neosnovane obdolžitve, toliko močnatosti zama pričajemo od naših političnih nasprotnikov. Opozarjamo vsled tega na ta način borbe nam neprijateljskih političnih krogov in prosimo naše somišljenike, da aktivno posežejo v boj za iztrebljenje zapltnega obrekovanja in v vsakem takim slučaju brez oklevanja naznani obrekovalce prizadetim osebam. Ker le tako bo mogoče doseči zopet za kulturnega človeka neobhodno potrebno mero dostojnosti v političnem življenju.

Čenjenim volilcem gornjegrajskega okraja! Da ste v nedeljo, dne 23. januarja t. l. pri volitvah v oblastno skupščino zglasovali sijajno zmago, se Vam srčno zahvaljujemo. Uverjeni bodite, dragi volilci, kakor ste Vi napram nama in stranki napravili svojo dolžnost, bova dolžnost proti Vam storila tudi midva. Bog živi! Marko Blekač, Franc Štruel, člana oblastne skupščine v mariborski oblasti.

Smrtna nesreča na Dravi. V ostri zimi, kakor jo imamo sedaj, navadno ne vozijo splavi po Dravi, ker je stanje vode v tem času veliko prenizko. Povrh popravlja falsko električno podjetje sedaj spustilnik za splave in bo to popravljanje trpelo do aprila. Fala je določila v vsakem zimskem mesecu le dva dni, v katerih spušča preko jezga splave. Za zadnjo soboto so bili dočleni trije splavi, ki bi naj šli preko falskega jezga. V Stimbahu nad Breznem je bil dograjen splav mariborske lesne tvrdke Wessnauer v Melju. Na ta splav so stopili v soboto že bolj proti večeru štirje splavarji, da ga popeljejo še ta dan do broda v St.

Hudobec se je razjezil in je hotel stopiti k Samku od vrat.

»Pojdi, duša človeška! Vzajem te!« ja zaškrpala njegov glas. Pobral je vile izza sebe in naravnost proti Samku.

»Hej, ti mrcina! Da bi te sto vragov! Kakšen angel pa bi bil, ako bi si ne vedel pomagati.«

In je prijel za hudobčeve vile.

»Veseli je bilo gledati«, je pravil Samek, »ker angel je bil močan, pa tudi hudobec ni bil slab. Cim ta z vilami zamahne name, ga drugi zadržuje. Samo to se mi je čudno zdelo, da nista delala nikakega hrupa. Prav po človeško sta govorila, njih korakov pa ni bilo slišati. Nazadnje je angel hudobcu vile iztrgal iz rok in jih vrgel skozi streho, a v deskah ni ostalo nobene s'eti, samo malo pokadile so se. Hudobec pa se zasučel in buh! je bil skozi vrata. Zbežal je.«

»No, duša človeška«, je rekel angel Samku, »rešil sem te.«

»Bog ti povrni, angelček!« je odgovoril Samek.

»No, kako bo zdaj, Vojteh, Ali hočeš z mano v nebesa?«

Samek se je popraskal za ušesom, ker bi še ne bil rad zapustil ta svet, bil je šele petdeset let star in najbolj mu je bilo žal tistega medveda z belim pasom okrog vratu, ki je imel svoj brolg v Črnem smrečju in pa svatbe pri Sobčakovih pod Gubalovko, na katero je bil povabljen, vendar se tudi ni spodobilo, da bi se protivil taki osebi. Popraskal se je torej za ušesom in rekel: »Samo ko bi mi dovolili, da se lotim tistega medveda, tisto svatbo pri Sobčakovih pa pustim, če že ni drugače.«

(Dalje prihodnjik.)